

Dr. Anton Feinig (1931–2007)

Dne 8. marca 2007 je v celovski bolnišnici umrl dr. Anton Feinig, dolgoletni profesor slovenščine, nemščine in glasbe na Slovenski gimnaziji v Celovcu ter raziskovalec hišnih, ledinskih in družinskih imen.

Dr. Anton Feinig

Anton Feinig se je rodil 7. junija 1931 v Svečah v Rožu na Koroškem, kraju, znanem po bogati kulturni dejavnosti njenih prebivalcev, znanih družinah, kot sta na primer Einspieler in Inzko, po Goršetovi galeriji, slikarskih kolonijah in muzejih.

Po vojni je po končani gimnaziji na Plešivcu (nemško Tanzenberg, blizu starega romarskega kraja Gospa Sveta) študiral na dunajski univerzi slavistiko in germanistiko ter vzporedno še solopetje na akademiji za glasbo. Talent za petje je podedoval po očetu, ki je bil uspešen in ugleden kmet (domače hišno ime je bilo "pri Ucarju"), hkrati pa aktiven kulturni delavec in izvrsten basist Moškega pevskega zbora Slovenskega prosvetnega društva Kočna. Na podlagi terenskega raziskovalnega dela na širšem domačem področju, območju nekdanjega humperškega gospostva (nemško Herrschaft Hollenburg), ter iz tega nastale disertacije, je bil leta 1958 promoviran v doktorja filozofije. Po kratki zaposlitvi na eni od celovških gimnazij se je zaposlil na

takrat ustanovljeni Slovenski gimnaziji v Celovcu, kjer je poučeval slovenščino, nemščino in glasbo. Zadnjih šest let pred upokojitvijo (1994) je bil strokovni nadzornik za srednje šole s slovenskim učnim jezikom in za predmet slovenščino na koroških srednjih šolah v okviru manjšinskega šolstva. Leta 1981 je kot drugi po vrsti prejel Tischlerjevo nagrado, avstrijsko Ministrstvo za prosveto pa mu je podelilo častni naslov dvornega svetnika (Hofrat) za njegove zasluge na šolskem in kulturnem področju.

Življenje v času odraščanja Antona Feiniga ni bilo lahko. Razmere po plebiscitu na Koroškem niso bile rožnate. Del inteligence se je odselil v Kraljevino Jugoslavijo, življenjska raven je bila tam, po pripovedovanju nekaterih, v severozahodnem (slovenskem) delu višja kot na takrat razmeroma zaostalem Koroškem. Prišel je nacizem, 2. svetovna vojna, tudi povojna Jugoslavija s svojo politiko ni pripomogla k zmanjševanju upadanja slovensko govorečega dela prebivalstva na Koroškem. Kar se je prej dogajalo predvsem na silo, se je kasneje nadaljevalo, deloma bolj prikrito, pod krinko politike, možnosti za delovno mesto,

za napredovanja in tako naprej. Nenazadnje igrajo vlogo tudi novi mediji (predvsem radio in televizija), večja mobilnost prebivalstva, turizem ter zaposlovanje izven domačega agrarnega okolja. Tako je občina Bistrica v Rožu, kamor sodijo tudi Sveče, danes sicer dvojezična občina, vendar po podatkih iz leta 2002 jih je od okoli 2700 prebivalcev samo še približno 340 slovensko govorečih, ki so se sami tako opredelili. Ljudi, ki razumejo slovensko narečje in ga znajo tudi govoriti, pa je precej več.

Zgolj za primerjavo - še leta 1890 je bilo od 1752 prebivalcev občine 1682 slovensko govorečih in le 61 nemško govorečih. Za Slovence neugodne razmere so naredile svoje. Na srečo je zavedni del prebivalstva deloval za ohranitev slovenske kulture v skladu s svojimi močmi. Tako je bilo že leta 1909 v Svečah ustanovljeno Slovensko prosvetno društvo Kočna, ki je postopoma združevalo več dejavnosti, tako knjižnico, tamburaško skupino, telovadno društvo, dramski krožek ter pevski zbor, pa tudi na socialne dejavnosti niso pozabili. Predvsem ljudska pesem je pomagala ohranjati slovensko besedo. Tako je, ko je bil po daljšem zatišju ustanovljen Moški pevski zbor Kočna, Anton Feinig prevzel njegovo vodenje in ga vodil več kot 30 let. Tudi sam je v njem nastopal kot solist s svojim čudovitim žametnim baritonom. Zbor je s svojimi nastopi in preko radia doživel izredne uspehe, ne samo doma, pač pa tudi zunaj meja Koroške, višek uspeha pa je bilo gostovanje po Kanadi in Združenih državah Amerike. Izdali so tudi nekaj kaset in zgoščenk.

Dr. Feinig je bil poznan tudi po svojih neštetihih prispevkih s področja narodopisja in narodoznanstva ter glasbenih nastopih v slovenskem programu celovškega radia ORF, takrat slišane tudi zunaj meja svoje domovine. Prispeval je tudi številne televizijske prispevke za oddajo "Dober dan, Koroška", polurno tedensko oddajo za Koroške Slovence na Koroški televiziji ORF. Poleg kulturnega in znanstvenega delovanja se je udeleževal v svoji domači občini Bistrica v Rožu (Feistritz im Rosental), kjer je bil tri desetletja izvoljeni občinski odbornik za frakcijo Volilna skupnost, ki zastopa interese slovensko govorečih občanov. Na občinskih sejah je Anton Feinig vedno spet spominjal občinske politike, da je Bistrica po statusu dvojezična občina, v kateri je slovenščina po zakonu uradni jezik. Vedno znova se je boril za to, da dajo domači slovenščini mesto, ki ji pripada po zakonu.

Nenazadnje bo ostal Anton Feinig v spominu kot organist v domači fari, predvsem v sveški farni cerkvi, kjer je 50 let sedel za orglami, vodil sveški cerkveni pevski zbor in oblikoval neštete liturgije cerkvenega leta. S primerno glasbo in mnogokrat tudi s svojim solističnim petjem je spremljal številne pare ob cerkveni poroki in morda še več ljudi na njihovi zadnji poti.

Pri vseh teh aktivnostih mu je od leta 1960 stala ob strani njegova soproga Malka, roj. Ziherl, doma iz Vodice pri Ljubljani. Tudi ona se je zelo uspešno vključila v kulturno dejavnost sveškega kulturnega društva Kočna in v kulturno dejavnost koroških Slovencev nasploh. Bila sta skrbna starša in kulturni vzgled petim otrokom, ki sta jim vsem omogočala šolanje na univerzah. Tako sta oba dobro poznala Škofjo Loko, še posebej pa Staro Loko, saj je Malkina svakinja Anka Ločanka, in sta bila nekajkrat na obisku pri "žlahiti", ki sta jo še posebej cenila.

Ko je Antonu Feinigu novembra 2005 po daljši bolezni umrla ljubljena žena, je bil sicer humorni in duhoviti mož le še redkokdaj vesel. Njegovo srčno obolenje je postajalo vedno hujše.

Julija 2006 je ob ženinem rojstnem dnevu naročil na koroškem slovenskem radiu Radio Dve "voščilo", ki je bilo namenjeno "osebi, ki je ni več med nami, in ki jo mož zelo pogreša". Ni hotel biti omenjen z imenom. Glasbeno voščilo pa je bila pesem "Zadnja pomlad", skladatelja Edvarda Griega, ki jo je on sam kot solist posnel nekoč v studiu ORF, spremljal pa ga je njegov sin Andrej. Kot je hotela usoda, je bila to zadnja pomlad tudi zanj.

Ločanom bo dr. Anton Feinig ostal v lepem spominu s svojim predavanjem in duhovitimi razlagami oktobra 2004 v škojeloški Kašči o svojih raziskavah družinskih in krajevnih imen ter predstavitev svoje knjige Družinska imena na Koroškem in v sosednjih pokrajinah, ob njenem izidu junija 2005, v Domu na Fari v Stari Loki.

Pri predavitvi knjige je sodelovala tudi njegova hči in soavtorica dr. Tatjana Feinig, profesorica na Dvojezični trgovski akademiji v Celovcu in lektorica za slovenski jezik na celovski univerzi. Prijazno nam je tudi sedaj posredovala nekatere nam neznane podatke za ta prispevek. Tatjana Feinig nam s svojim dosedanjim delom in bogatimi izkušnjami pri proučevanju in poučevanju slovenščine predstavlja zagotovilo, da slovenska beseda v zamejstvu ne samo ne bo zamrla, ampak se bo njena raba še okrepila v duhu sodelovanja med narodi.

Dr. Anton Feinig je pokopan v družinskem grobu v rojstnem kraju, poleg žene Malke.

Borut Bajželj

Rož, Podjuna, Zila

Dr. Antona Feiniga se Ločani ne spominjamo le zato, ker je bil leta 2004 v Kašči gost Društva Sotočje Škofja Loka in naslednje leto v Domu na Fari gost Muzejskega društva Škofja Loka ter tudi ne zato, ker je občasno prihajal v Staro Loko in ker smo lahko večkrat poslušali njega in "njegov" pevski zbor Kočna. Feinig spada med tiste redke posameznike, ki se jih je vredno in nujno spomniti, ker naredijo mnogo za nas in marsikaj tudi namesto nas. To so ljudje formata: neznani pisec brižinskih spomenikov, Trubar, Prešeren, Slomšek, Janez E. Krek, Maister, Pučnik in še marsikdo, recimo Kaselj na Koroškem in Besel na Loškem, katerim se lahko zahvalimo, da smo to, kar smo, Slovenci.

Feinig se ni obotavljal kot slovenska vlada leta 1918, ko je bilo potrebno podpreti Malgaja na Koroškem, in tudi ni stisnil repa med noge, kot Ločani v začetku leta 1919, ki so se uprli pozivu, da gredo branit narodovo mejo na Koroško, nekateri Staroločani pa so od tam strahopetno zbežali domov, kot beremo v starološki farni kroniki. On, Feinig, se je po tej usodni, neslavni narodni epizodi, po drugi vojni "bojval brez upa zmage" tam na Koroškem, saj naše resnične, prave volje in pomoči naši rojaki niso bili deležni. Vendar je vztrajal! Vse do konca! Vendar ta boj brez upa zmage ni bil zaman. Obupno zdesetkani, pa vendar, zahvaljujoč Feinigom, so naši rojaki na Koroškem ohranili slovenstvo do našega povratka v Evropo.

Če bomo imeli tukaj in tam take ljudi, kot je bil Anton Feinig, bomo postali res polnokrvna in zdrava nacija in bomo lahko tudi na oni strani Karavank še vedno poslušali: Rož, Podjuna, Zila ...

Alojzij Pavel Florjančič